

rammes af en prolog og en epilog, som rummer politisk-geografiske og geopolitiske overvejelser af traditionel art omkring begreber som befolkningspres, magtbalance, industrialisme og ekspansionisme. Bogen indeholder en mængde relevant information om Asiens politiske geografi. De politiske overvejelser og vurderinger kan man efter tilbøjelighed tilslutte sig eller læse hen over. *Steen Folke*

Theodore Shabad: China's Changing Map.

National and Regional Development, 1949-71. Methuen, London 1972. 2. rev. udgave. 370 s., 18 kort, 57 tabeller. 16×24 cm. £ 5.00.

Theodore Shabad, som er journalist ved New York Times, publicerede første udgave af bogen i 1956. En væsentlig del af den nye udgaves datamateriale refererer stadig til 50'erne. I 60'erne offentliggjorde Den kinesiske Folkerepublik bogstaveligt talt ikke statistisk oversigtsmateriale, og den voksende strøm af statistiske oplysninger, der er fremkommet det sidste par år, er kommet efter bogen blev skrevet. Men forfatteren har forsøgt at føre fremstillingen frem til ca. 1970 ved hjælp af de sporadiske informationer, der er offentliggjort i hele perioden, bl.a. gennem kinesisk radio, og ved hjælp af de talrige (hovedsagelig amerikanske) skøn over produktionens og befolkningens vækst.

Den første tredjedel af bogen er en generel fremstilling af Kinas fysiske geografi, politisk-administrative system og økonomiske udvikling. Denne del indeholder et væld af detailoplysninger, men giver kun ringe baggrund for at forstå den udvikling, der har fundet sted siden 1949.

Resten af bogen er en regional oversigt – provins efter provins – over administrative forhold, befolkningsforhold, ressourcer og produktion i hele Kina. Igen udmærker fremstillingen sig ved et væld af detaljer, men mangel på overblik eller sammenhæng.

Bogen minder på mange måder om de regionale oversigter, der er udarbejdet i CIA-regie. Ligesom i disse kan man i Shabad's bog finde mange relevante og en del irrelevante oplysninger. Men bogen er nok som helhed af større værdi for efterretningsfolk end for geografer. Seriest arbejdsde geografer kan med større udbytte læse Keith Buchanans »The Transformation of the Chinese Earth«. *Steen Folke*

Johs. Humlum: I Kina 1972. Flodkontrol, kunstvanding, landvinding, amter, folkekommuner og produktionsbrigader. Gyldendal 1974. 368 s., talr. illustrationer, 16 farveplancher samt kort. 18×26 cm. Kr. 184,00.

Humlum har i tidens løb tilført dansk geografisk litteratur mange store og nyttige værker, ja hans produktivitet er i virkeligheden enestående. For den, der idag vil vide noget om Kina, er denne nye bog af Humlum en sand guldgrube, men man må give forfatteren ret (som han siger i forordet): det er ikke en morsom eller letlæst bog, og det er tung kost, hvis man forsøger at læse den i et stræk, men det er jo heller ikke meningen. Når man som anmelder alligevel prøver det, opdager man først, at der er adskillige gentagelser, men så bliver man klar over, at den dybere mening med dette netop er, at man derved får en bedre forståelse af de enkelte afsnit, når man ikke læser hele bogen, men de afsnit, man ønsker besked om. Den der læser hele bogen har imidlertid den store tilfredsstillelse, at han har fået – tror jeg – et godt billede af hele Kina, thi som forfatteren selv udtrykker håb om: man ekstrapolerer ud fra de givne mikro-geografiske skitser. Faktisk er bogen et bevis for, at den moderne form for regionalgeografi med udgangspunkt i case-studies ikke blot er tilfældig, men giver nok så rigtigt et billede af store områder, som man får gennem den gammeldags regionalgeografi. Dette indebærer efter min opfattelse, at bogen med udbytte vil kunne bruges i geografiundervisningen, hvor man vil kunne begynde med en eller flere folkekommuner som case-study og derfra bygge en regions geografi op med speciale i, hvorledes vandressourcerne udnyttes. Bogens mange landbrugsgeografiske oplysninger bl.a. i form af statistik opfordrer så til en sådan arbejdsgang. En sammenligning med forholdene andetstede i Kina (og i visse tilfælde med hele verden og DK) lettes gennem de mange små marginalkort. I agerbrugstabellerne er også indeholdt oplysninger, der gør det muligt at konstatere arbejdsgangen i vedkommende folkekommune. Desværre har det ikke været muligt for Humlum overalt at få oplysninger om selve indtjeningen.

Der er mange forbausende ting i bogen. Der er ikke noget med, at kineserne gør det omvendte af, hvad vi gør, men meget om deres imponerende flid og energi,

f.eks. er der en folkekommune (Pang Pu) nær Shanghai, hvor dobbeltafgrøedeindeks er 4,2, hvilket betyder, at der høstes 4-5 gange årlig på samme mark. Ganske vist er afgrøderne her for en stor del grøntsager, men alligevel! De anvender spildevand fra fabrikkerne til vanding, men der oplyses ikke noget om dettes næringsværdi.

Det er meget imponerende, hvor mange oplysninger man i virkeligheden får om dette kæmperige, mens naturligvis vil der være områder, hvor ens nysgerrighed ikke kan tilfredsstilles, f.eks. kunne jeg godt lide at vide, om der (s. 59) er særlige fordele ved at vande med vand fra de varme kilder i Paichuan.

Meget ros værdig er Humlums evne til at holde sig til kendsgerningerne, det sete, det erfarede. Kun i slutningen løber begejstringen af med ham (let forståeligt): »Mest af alt er jeg imponeret af kinesernes helt enestående effektive og hurtige beslutningsproces, når det gælder store, tekniske anlægsarbejder. Man taler så meget om, at u-landene stadig sakker agterud i forhold til i-landene. Så er Kina ikke et u-land, for Kina haler meget hurtigt ind på de ledende i-lande, og det skyldes først og fremmest evnen til at planlægge, træffe en definitiv afgørelse og derefter umiddelbart igangsætte og gennemføre arbejdet. Det er et land, der har planlægning – landsplanlægning og egnplanlægning – og det er et land, der kan omsætte planer i virkelighed, her og nu.«

Trods bogens megen tale om vand, er det en tør bog, men den er i højeste grad anbefalelsesværdig. *S. B. Böcher*

P. P. Courtenay: A Geography of Trade and Development in Malaya.

G. Bell & Sons, London 1972. 286 s., 28 fig., 52 tabeller. 14×22 cm. £ 3.00.

Den britisk/australske geograf P. P. Courtenay har opholdt sig i Malaya i flere omgange, senest i 1968. Hans bog gør rede for den centrale rolle, udenrigshandelen har spillet i forbindelse med Malaya's økonomiske udvikling. Dispositionen er i hovedsagen historisk anlagt: situationen i den præ-koloniale fase – udviklingen i kolonitiden – udviklingsbestræbelserne efter den politiske selvstændighed. Plantage- og minedrift og den dermed sammenhængende eksportorienterede økonomi er karakteristisk for koloni-